

Empowerment

Presented By: M.jelokhani

Empowerment

توانمندسازی:

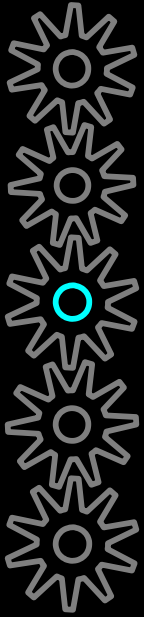

توانمندسازی

توانمندسازی فرآیندی است که طی آن **افراد، گروه‌ها و جوامع** از وضعیت موجود زندگی و شرایط حاکم بر آن آگاهی پیدا می‌کنند و برای رسیدن به **وضعیت مطلوب**، اقدام‌هایی آگاهانه و سازمان‌یافته، انجام می‌دهند. از این منظر توانمندسازی سبب **ایجاد قابلیت** در افراد و گروه‌های محروم برای مشارکت فعال و آگاهانه در تأمین رفاه فردی و اجتماعی می‌شود. توانمندسازی ابعاد متعددی دارد که عبارتند از

- **توانمندی اقتصادی** رابطه مستقیم با معیشت افراد دارد.

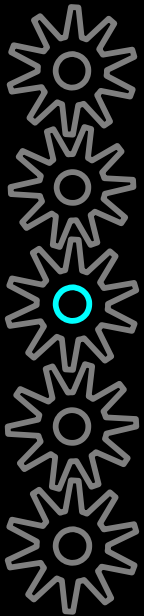
شغل ایجاد کنیم؟ افراد دارای مهارت را آموزش و راهنمایی کنیم؟ یا ایجاد کننده شغل (کارآفرین) پرورش دهیم؟

برای ایجاد یک شغل جدید بطور متوسط نیاز به ۲۰۰ میلیون تومان سرمایه گذار است.

در کشورمان به دلیل وابستگی به مولدهای درآمدی همچون نفت و گاز، ایجاد مشاغل مولد کمتر مد نظر قرار گرفته و یا به دلیل شیوه مدیریتی سنتی و وجود سیستم های دولتی و نگرش کم کارآمد این سیستم ها، کمتر به مسائل ایجاد بنگاه های اقتصادی مولد پرداخته شده است.

کشور های پیشرفته دنیا بجای بر عهده گرفتن مسئولیت ایجاد شغل، افراد و سازمان های ایجاد کننده شغل تربیت می کنند (تأسیس شرکت های دانش بنیان)، تا به واسطه آن ها ضمن رونق اقتصادی (کسب درآمد و تولید ثروت)، به ایجاد و توسعه مشاغل جدید هم کمک شایانی نمایند.

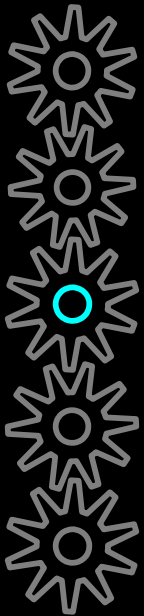

اشتغال زنان (زنان سرپرست خانوار) یکی از اهداف توانمندسازی....

در تقسیم بندی مشاغل به ۱- مشاغل سنتی و کمتر توسعه یافته و ۲- بخش های نوین (بدون در نظر گرفتن مشاغل مربوط به امور آموزشی و درمانی)، اکثریت قریب به اتفاق فرصت های شغلی زنان، در مشاغل سنتی و غیر متشکل است.

یکی از اصلی ترین راهکارهای فعال کردن زنان علی الخصوص **زنان سرپرست خانوار**، توانمندسازی آنها جهت ایجاد شغل در بسترهای موجود است، به این ترتیب که با تکیه بر **فناوری های نوین** و استفاده از پتانسیل بالقوه ی زنان سرپرست خانوار بتوان حضور این قشر را در اقتصاد کشور پر رنگ تر و پویا تر نمود.

Start Point

نقطه شروع:

پیشگفتار

سختی های معیشت حالا دیگر فقط مردان را زیر فشار نمی برد ، بلکه زنان سرپرست خانوار نیز دوش به دوش مردان و حتی بیشتر از آنها این سختی را لمس می کنند، طبق آخرین آمار رسمی (نتایج سرشماری سال ۹۰) زنان سرپرست خانوار ۱۲ درصد - یا بیش از (۲/۵) میلیون - از جمعیت تمام خانوار های ایرانی را تشکیل می دهند . این رقم یک افزایش ۷۲ درصدی در پانزده سال گذشته داشته است. نسبت امید به زندگی در زنان بالاتر از مردان است و زنان سالمند به دلیل مرگ همسرانشان و افزایش میزان طلاق در حال تبدیل شدن به سرپرستان خانوار هستند. (۷۱/۴)درصد از زنان سرپرست خانوار بیوه و (۱۳/۶)درصد متاهل هستند ، ۱۰ درصد طلاق گرفته اند و ۵ درصد هرگز ازدواج نکرده اند.

پیشگفتار...

بی‌سوادی در کنار ناتوانی‌های جسمی و روانی از زندگی زنان سرپرست خانوار معجونی از درد و رنج می‌سازد که فقط با اعمال حمایت‌های مستمر قابل علاج است. اما هم‌اکنون چتری که این زنان را زیر پوشش می‌گیرد آن قدر کوچک است که همه را زیر سایه خود نمی‌برد، رئیس مرکز آمار ایران نیز می‌گوید فقط **۴۶ درصد** از زنان سرپرست خانوار تحت پوشش نهادهای حمایتی (کمیتة امداد، بهزیستی، بنیاد شهید، شهرداری و...) هستند.

این آمار به این معنی است که **۵۴ درصد از این زنان**، یعنی رقمی بیشتر از جمعیتی که تحت پوشش هستند، به حال خود رها شده‌اند و هیچ حامی قانونی ندارند. طبیعی است زنی که مورد حمایت نباشد و به علت نداشتن سواد و تخصص، توان داشتن شغل را از دست می‌دهد، یا به ازدواج‌های ناخواسته تن می‌دهد تا دیگر دغدغه سرپناه و غم نان نداشته باشد یا برای امرار معاش به راه‌های نامتعارف متوسل می‌شود که نتیجه انتخاب این راه نیز چیزی جز تشدید مشکلات نیست.

پیشنهاد طرح

موسسه خیریه نورالزهرا (س) در فرایند توانمندسازی خویش تمامی نیازهای زنان سرپرست خانوار را لحاظ نموده در این فرایند تلاش نموده تا بتواند خدمات مناسبی را به این جامعه ارائه نموده و متعاقبا همراه با بررسی نتایج و دستاوردهای حاصل از این خدمات بازخورد آن را بررسی و کیفیت خدمات ارائه شده را ارزیابی نماید.

در این طرح موسسه خیریه نورالزهرا تلاش می کند تا بواسطه همکاری سازمان یافته با سازمانهای مردم نهاد (به عنوان اشخاصی حقوقی) علاوه بر دارا بودن اهداف و موضوع فعالیت مشترک، سیاست های یکسانی را برای رسیدن به اهداف کلان در سطح استانی و ملی اعمال نمایند.

❖ یکی دیگر از مهمترین اهداف طرح ایجاد شبکه ای همکار از سازمانهای غیردولتی است که بتوانند در کنار هم فعالیتهای مشترکی را به منظور دستیابی به اهداف مشترک کسب نمایند. از این رو ضرورت کار تیمی در شبکه سازی مطرح گردید و هر سازمانی تمام تلاش خویش را بکار گرفت تا بهترین نتیجه حاصل گردد.

قلمرو طرح:

قلمرو موضوعی:

تدوین الگوی توانمندسازی خانواده های زن سرپرست و شناسایی شاخص های تاثیرگذار در توانمندسازی زنان سرپرست خانوار و آموزش ..... زن سرپرست خانوار

قلمرو زمانی و مکانی:

اجرای این طرح در استان تهران می باشد

جامعه و نمونه آماری:

افراد مشمول این طرح زنان سرپرست خانوار و خود سرپرست تحت پوشش مؤسسه خیریه نورالزهرا است.

زنان سرپرست خانوار و خود سرپرست به زنانی اطلاق می شود که مسئولیت تامین معاش زندگی یا اداره امور خود یا خانواده خود را به طور دائم یا موقت عهده دار هستند که به پنج دسته تقسیم می شوند:

۱- زنان سرپرست خانواری که به طوردائم یا موقت **غیر شاغل و فاقد منابع اقتصادی** درآمد زا هستند و مسئولیت نگهداری یک یا چند فرزند کمتر از ۱۸ سال یا فرزندان بالای ۱۸ سال غیر شاغل را برعهده دارند.

۲- زنان سرپرست خانوار شاغل یا برخوردار از منابع اقتصادی در آمد زا که در آمد خانوار آنان **کمتر از حداقل دستمزد** موضوع قانون کار است.

۳- زنان سرپرست خانواری که به دلیل از **کارافتادگی، غیبت موقت یا دائم سرپرست مرد،** مسئولیت اداره امور خانواده را بر عهده دارند.

۴- زنانی که به دلیل **طلاق یا فوت همسر** در خانواده پدر یا سایر اقوام و یا مستقل زندگی می کنند.

۵- **زنان و دختران خود سرپرستی** که نیازمند توانمندی و حمایت های مرتبط می باشند.
نکته: زنان خود سرپرست و سرپرست خانوار شاغل برخوردار از منابع اقتصادی درآمد زا یا درآمد خانوار بالای حداقل دستمزد موضوع قانون کار، مشمول طرح نبوده و صرفاً از خدمات اجتماعی - فرهنگی بهره مند خواهند شد.

جامعه و نمونه آماری...

در این طرح ، نمونه آماری تعداد ..... زن سرپرست خانوار تحت پوشش موسسه خیریه نورالزهرا و سایر موسسات خیریه ای که زنان توانمند و نیاز به شغل را معرفی می نماید.

زمانبندی اجرای طرح

فاز اول:

اطلاع رسانی در خصوص اجرای طرح توانمندسازی به موسسات و سازمانهای همکار

فاز دوم:

برگزاری جلسات مددکاری - مشاوره

فاز سوم:

بررسی شرایط و ویژگی های مورد نیاز مددجو جهت ورود به پروسه توانمندسازی

توضیحات:

موسسه خیریه نورالزهرا و سایر سازمان های همکار همگی تلاش نموده اند تا به منظور شناخت نیاز مددجو **مصاحبه های عمقی** را انجام داده و بدرستی بتوانند **مشکلات و نیازهای** وی را شناسایی و پس از شناخت این نیازها بتوان برنامه ریزی دقیق برای آنها انجام داد که در صورت عدم شناخت نیازها متاسفانه هرگونه برنامه ریزی برای این افراد منجر به شکست خواهد شد و نهایتا فرآیند توانمندسازی برای وی تکمیل نخواهد شد.

زمانبندی اجرای طرح

فاز چهارم:

تشکیل پرونده مشخصات و ثبت اطلاعات فردی

توضیحات:

در این بخش مطابق مستندات و فرم مشخصات تکمیل پرونده اطلاعات مخاطبان (زنان سرپرست خانوار) فرمهایی در اختیار سازمانها و نهادهای فعال در طرح توانمندسازی زنان قرار گرفته و همه بصورت یکپارچه از این فرمها برای تکمیل اطلاعات استفاده نمودند.

زمانبندی اجرای طرح

فاز پنجم:
بازدید از منزل

توضیحات:

بازدید از منزل مخاطبان طرح تنها به چند دلیل انجام می‌گرفت که یکی از مهمترین دلایل آن بررسی **وضعیت محلی و جغرافیایی**، محل زندگی افراد و مخاطبان طرح می‌باشد که در این بررسی بعمل آمده فرد بازدید کننده تلاش می‌کند که علاوه بر **تحلیل وضعیت داخلی زندگی** افراد به **بررسی محیط خارجی منزل و ارتباط بین اعضاء خانواده** نیز پردازید تا بتواند پیشنهاد بهینه‌ای را برای وی داشته و از منابع به درستی بهره‌برداری شود که فرم نیز در اختیار سازمانهای همکار در طرح قرار گرفته و برای مشمولین در طرح مورد استفاده قرار می‌گیرد.

زمانبندی اجرای طرح

فاز ششم:
مشاوره تشخیصی

توضیحات:

موسسات از روانشناس و مددکار متخصص برای شناخت نیازها بهره برداری می نمایند. همه مخاطبان مطابق برنامه ریزی صورت گرفته جلسات مشاوره ای را با روانشناس داشتند که در این جلسات اغلب تلاش میشد تا مشکلات افراد شناسایی و کمک های هدفمندی به آنها شود.

زمانبندی اجرای طرح

فاز هفتم:

ارزیابی نیازها و برنامه ریزی آموزشی

توضیحات:

پس از شناخت نیاز مخاطبان ، بخش آموزش طرح و برنامه ریزی برای آموزش افراد آغاز می گردد که در این بخش مطابق نظر مشاوران و روانشناسان که مصاحبه های عمقی را انجام داده اند ، افراد برای حضور در کلاس های آموزشی معرفی می گردند.

- توجه ویژه به مهارت های افراد و همچنین تخصص های آنها شده است.
- در این بخش به علایق و توانایی جسمی افراد برای حضور در دوره های آموزشی شده است.

زمانبندی اجرای طرح

فاز هشتم:

برگزاری جلسات و کارگاه های مهارت های زندگی

توضیحات:

برنامه ریزی در خصوص کلاس های آموزشی انجام می گیرد و در این بخش نیز یکی از مهمترین برنامه های آموزشی که برگزاری کلاس **مهارت های زندگی** می باشد برای همه افراد و مشمولین طرح توانمندسازی برنامه ریزی و اجرا می گردد.

زمانبندی اجرای طرح

فاز نهم:

برگزاری کلاسهای کارآفرینی و راه اندازی کسب و کار

توضیحات:

برنامه ریزی در خصوص کلاس های آموزشی انجام می گیرد و در این بخش نیز یکی از مهمترین برنامه های آموزشی که برگزاری **کلاس کارآفرینی و راه اندازی کسب و کار** می باشد برای همه افراد و مشمولین طرح توانمندسازی برنامه ریزی و اجرا می گردد. در این دوره آموزشی ، اکثرا مفاهیم مورد نیاز برای راه اندازی مشاغل کوچک و مدیریت کسب و کار در حد **مشاغل خانگی** آموزش داده می شود. همچنین تکنیک های **خلاقیت و نوآوری** نیز برای ادامه روند راه اندازی کسب و کار به افراد آموزش داده می شود.

زمانبندی اجرای طرح

فاز دهم:

برگزاری کلاسهای مهارت آموزی و فنی و حرفه ای

توضیحات:

برنامه ریزی در خصوص برگزاری کلاس های **مهارت های فنی و حرفه ای** نیز برای افراد در این بخش انجام می گیرد و متناسب با نیاز سنجی های آموزشی صورت گرفته برای افراد ، برنامه زمانبندی کلاسهای آموزشی تهیه و در اختیار مخاطبین یا مشمولین طرح قرار می گیرد و افراد طبق برنامه زمانی مشخص در کلاسهای آموزشی حضور پیدا کرده و مهارت های لازم را کسب می نمایند ،

زمانبندی اجرای طرح

فاز یازدهم:
آزمون پایان دوره

توضیحات:

این بخش توسط مربی و در کلاس آموزشی صورت می گیرد و جهت دریافت مدرک معتبر(فنی و حرفه ای) نیز برای دریافت گواهینامه اسامی شان برای امتحان و دریافت کارت اعلام می گردد که البته استاندارد کار دریافت مدرک فنی و حرفه ای نمی باشد و اولویت انجام کار می باشد.

زمانبندی اجرای طرح

فاز دوازدهم:

ارائه خدمات حمایتی و معیشتی

توضیحات:

در حین آموزش مطابق با سرفصل های بودجه مبلغی صرفا برای ۶ ماه بعنوان کمک هزینه در حین آموزش در اختیار مددجویان قرار می گیرد و همچنین برای جبران کاستی های موجود و عدم پرداخت این مبلغ در کل پروژه و نیاز مالی این مخاطبین اغلب نهادهای مردمی خویش از منابعی که خیرین در اختیارشان قرار می دادند ، به تهیه ارزاق ، پوشاک ، وام و سایر مایحتاج مورد نیاز این خانواده ها اقدام می نمودند.

زمانبندی اجرای طرح

فاز سیزدهم:
ارائه خدمات بهداشتی

توضیحات:

ویزیت ، مشاوره پزشک ، خدمات و درمان های مورد نیاز و ضروری این مخاطبان

*بهداشت و بهره مندی از حداقل های درمان حق طبیعی این افراد است که اکثرا بدلیل نداشتن **بیمه درمانی** و هزینه های بالا ، امکان بهره مندی از این خدمات امکان پذیر نمی باشد و این مهم بواسطه خیرین و ارتباطات موسسات خیریه انجام میگیرد.

زمانبندی اجرای طرح

فاز چهاردهم:

حضور فعال در برنامه های اجتماعی و فرهنگی

توضیحات:

برگزاری برخی مناسبت های فرهنگی و اجتماعی در مناسبت های گوناگون برای مشمولین طرح که بودجه آن در طرح دیده نشده و بواسطه همکاری خیرین با موسسات انجام می گیرد.

*برنامه های فرهنگی تاثیر قابل توجهی در زندگی افراد می گذارد و منجر به همبستگی بیشتر افراد می گردد.

زمانبندی اجرای طرح

فاز پانزدهم:

حضور در بازارچه و نمایشگاه

توضیحات:

به منظور پیشبرد اهداف طرح و مشارکت فعال مشمولین طرح برای دستیابی به نتیجه برنامه ریزی شده و اهداف بلند مدت حضور این افراد در نمایشگاه ها و مراکز عرضه محصولاتشان ضروری می باشد تا با مشتری و نیاز وی آشنا شده و بتوانند بازنگری ها و نوآوری های ویژه ای در محصولات تولیدی خویش داشته باشند.

زمانبندی اجرای طرح

فاز شانزدهم:
اشتغال و کارورزی

توضیحات:

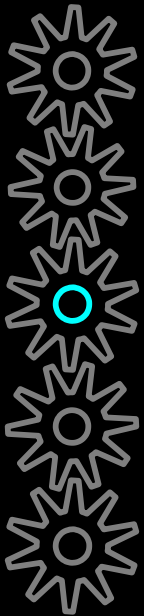
همه افراد مشمول طرح که آموزش های عمومی و فنی و مهارتی را سپری نموده ، اغلب آموزش های فنی و مهارتی را در حین تولید محصول و عرضه آن به بازار در یک محیط کارگاهی گذرانده اند ، لذا همه این افراد می توانند بعد از سپری نمودن این دوره اقدام به راه اندازی شغل مورد نظر در منزل گردند و یا بواسطه همکاری با سایر هم گروهان خویش جهت راه اندازی کارگاهی مجزا اقدام نمایند.

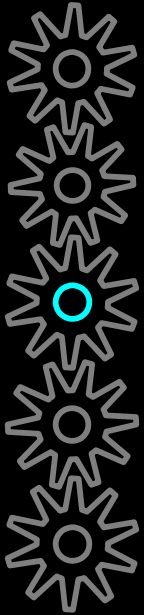

مقایسه طرح پیشنهادی و پروژه تاک

پروژه تاک	طرح پیشنهادی
➤ آموزش های پراکنده ➤ ضعف آموزش در مدیران اجرایی و نیروهای همکار ➤ ناهمگون بودن توانمندی و ظرفیت اجرایی مخاطبین طرح ➤ اولویت انتخاب افراد صرفا بدلیل تکمیل گروه ➤ ضعف در تخصیص بهینه بودجه در سرفصل ها	➤ آموزش عمومی و فنی مهارتی ➤ مشاوره پزشکی و روانشناسی ➤ انتخاب مخاطب های علاقمند و فعال ➤ فرایند حمایت توام با توان افزایی ➤ داشتن مدل عملیاتی مشخص ➤ وجود ناظر برای پایش فعالیتها ➤ تبادل تجارب موفق و پیشگیری از اتلاف هزینه ها ➤ انتخاب کارآفرینان موفق در اجرای برنامه آموزشی

پروژه تاک

- آموزش فعالیت های تیمی بصورت سنتی
- ضعف خلاقیت در اجرای پروژه در برخی گروه ها و انجام سنتی فرآیندها
- ضعف در تقسیم کار بین نیروهای اجرایی
- نگاه یکسان و مشابه به مشاغل ایجاد شده و عدم نوآوری در مناطق شهری و روستایی
- ضعف در فرآیند توانمندسازی اشخاص و صرفا اعطاء وام همراه با آموزش هایی ناقص

طرح پیشنهادی

- آموزش فعالیت های تیمی به شکل غیر مستقیم
- آموزش هم افزایی بین اعضاء گروه با تقسیم کار بین اعضاء
- تقسیم بهینه بودجه در جهت توانمندسازی مخاطبین طرح
- استفاده از تجارب برخی از خیریه ها در بهره مندی از امکانات استانداری ، کمیته امداد ، سازمان بهزیستی و شهرداری ها ...

پروژه تاک	طرح پیشنهادی
➤ درگیر نکردن خانواده زنان سرپرست خانوار در پروژه ➤ تقویت پس انداز در بین گروه های تشکیل شده ➤ تشکیل گروه های خودیار ➤ ارائه تسهیلات به افراد به منظور توسعه فعالیت خویش ➤ ضعف در وفاق بین اعضاء گروه ➤ ضعف در آموزش های ارائه شده	➤ توجه بیشتر به استفاده از مددکاران اجتماعی و مشاوران به جای مددکاران تجربی ➤ گرایش به سمت آموزش های تخصصی و کاربردی ➤ معطوف کردن نگاه خیریه ها به تفکر سیستمی و تدوین طراحی استراتژیک برای خیریه ها

